

засвоєння ціннісно-сміслових орієнтирів і розвитку регулятивних умінь, об'єктивно відображених у мотиваційному, когнітивному, операційному та регулятивному критеріях.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Васюта О. І. Вимоги до освітнього стандарту з соціальної роботи згідно Національної рамки кваліфікацій [Електронний ресурс] / Васюта О. І. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua>.
2. Веретенко Т. Г. Вступ до спеціальності: соціальна педагогіка. Модуль 2: навч. посіб. / Т. Г. Веретенко, О. М. Денисюк. К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2011. 124 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Д. Звереві. К., Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с.
4. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
5. Поліщук В. А. Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: зарубіжний досвід: посібник / Поліщук В. А. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 184 с.
6. Троценко Н. Є. Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Троценко Наталія Євгенівна. Луганськ, 2012. 243 с.
7. Спеціальність 8.040202 «Соціальна робота» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.vmurol.com.ua>.

REFERENCES

1. Vasyuta, O. I. *Vymohy do osvith'noho standartu z sotsial'noyi roboty z-hidno Natsional'noyi ramky kvalifikatsiy*. [Requirements to the educational standard for social work according to the National Qualifications Framework].

2. Veretenko, T. H. (2011). *Vstup do spetsial'nosti: sotsial'na pedahohika*. [Introduction to the specialty: social pedagogy]. Kyiv.
3. *Entsyklopediya dlya fakhivtsiv sotsial'noyi sfery*. (2012). [Encyclopedia for social professionals]. Kyiv.
4. *Entsyklopediya osvity*. (2008). [Encyclopedia of Education]. Kyiv.
5. Polishchuk, V. A. (2003). *Profesiyina pidhotovka fakhivtsiv sotsial'noyi sfery: zarubizhnyy dosvid*. [Professional training of specialists in the social sphere: foreign experience]. Ternopil.
6. Trotsenko, N. YE. (2012). *Profesiyne samovdoskonalennya sotsial'nykh pratsivnykiv u resursnykh tseentrakh*. [Professional self-improvement of social workers in resource centers]. Lugansk.
7. *Spetsial'nist' 8.040202 «Sotsial'na robota» [Elektronnyy resurs]*. *Rezhym dostupu: http://www.vmurol.com.ua*. [Cialty 8.040202 «Social work» [Electronic resource]].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СТРІЛЕЦЬ-БАБЕНКО

Олена

Володимирівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки, спеціальної та соціальної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: дослідження проблем оцінювальної діяльності вчителя.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

STRILETS-BABENKO Olena Volodymyrivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Pedagogy, Special and Social Education of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: research of problems of teacher evaluation activity.

Стаття надійшла до редакції 01.09.2021 р.

УДК 372.881.111.22.

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-199-161-166

ТОКАРЄВА Тетяна Станіславівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри германських мов та методик їхнього навчання
Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6898-821X>

e-mail: tokareva.tatyana29@gmail.com

ТЕКСТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Зважаючи на те, що зміст освіти є однією із основних дидактичних категорій, він визначає рівень якості підготовки спеціалістів, який повинен бути прогностичним, враховувати останні досягнення науки і техніки, тенденції розвитку сучасного виробництва, наявні та майбутні вимоги до рівня підготовки дипломованого

спеціаліста з боку суспільства та самої системи освіти.

Будучи багаторівневою системою, зміст навчання може розглядатися як на рівні загального теоретичного уявлення, так і на рівнях навчального предмета та навчального матеріалу, головним джерелом яких є наука, яка стоїть за предметом. Ці рівні будуть представляти педагогічну модель, спроектований зміст, задану норму, яка,

реалізуючись у навчальному процесі, стає надбанням кожного студента [1, с. 33]. Для визначення змісту навчання необхідним є також урахування умов, закономірностей організації діяльності, у яку включається даний зміст – педагогічні знання про діяльність навчання – та врахування психологічних знань, особливо при навчанні такого предмету, як іноземна мова. Зміст, таким чином, не може реально існувати поза процесом навчання та з позицій системно-діяльнісного підходу має розглядатися тільки у єдності змістової та процесуальної сторони навчання як система, яка формується та функціонує у певній діяльності (викладача та студента) [1, с. 34].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання організації та особливостей реалізації текстової діяльності на заняттях з іноземної мови як учнями, так і студентами становили основу досліджень науково-теоретичного плану як психологів (О. М. Леонтьєв, О. Р. Лурія, Л. С. Виготський та ін.), так і лінгвістів та методистів (М. М. Гохленер, Т. М. Дрідзе, О. І. Домашнев, Г. В. Колшанський, О. І. Москальська, О. Л. Бердичевський, В. О. Бухбіндер та ін.). Однак, беручи до уваги сучасні вимоги до підготовки вчителя іноземної мови, більшої уваги потребує аналіз набутого досвіду в даній сфері та виокремлення перспектив подальшої роботи над удосконаленням текстової діяльності, оптимізацією її компонентів, які б сприяли зміцненню навичок текстотворення та розвиткові прагматичної компетенції.

Мета статті – розгляд особливостей організації та процесу реалізації текстової діяльності у підготовці вчителя іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Провідним компонентом предмета «іноземна мова», його основним блоком є способи діяльності, тобто деякі вміння і навички, які повинні бути міцно засвоєні учнями до рівня їх вільного застосування [6, с. 201]. Функція знань у цьому предметі є допоміжною, вона слугує для забезпечення вмінь та входить до блоку засобів, які забезпечують уміння. Отже, інформація, яку повинен отримати студент при вивченні іноземної мови, зводиться до знань, навичок та вмінь для здійснення у даному випадку мовленнєвої (текстової) діяльності у різних професійних сферах учителя іноземної мови.

З метою конкретизації знань, навичок та вмінь, необхідних студентам для сприйняття та продукування текстів на іноземній мові у різних сферах їх майбутньої професійної діяльності, слід проаналізувати зміст навчання на рівні саме навчального матеріалу, опредмеченою формою якого є текст як

продукт та об'єкт мовленнєвої (текстової) діяльності. У методиці викладання іноземних мов текст зазначається також як один «із компонентів у психологічній структурі мовленнєвої діяльності» [10, с. 35]. Текст розуміється як деяка завершена послідовність речень, пов'язаних за змістом одне з одним у рамках загального задуму автора. К. Брінкер підкреслює, що текст – це когерентна послідовність речень [3, с. 12]. І. Р. Гальперін дає наступне визначення тексту: «Текст – це твір мовленнєво-творчого процесу, який має завершеність, об'єктивовану у вигляді письмового документу, літературно опрацьований відповідно до типу цього документу, твір, який складається із назви (заголовку) та ряду особливих одиниць (понадфразових єдностей), об'єднаних різними типами лексичного граматичного, логічного, стилістичного зв'язку, які мають певну цілеспрямованість та прагматичну установку» [3, с. 15]. Комунікативна спрямованість як важливий аспект оцінок поняття тексту найбільш чітко проявляється у визначенні тексту, яке дає Г. Глінц: «Текст – це мовленнєвий твір, створений автором з інтенцією ідентичного сприйняття з метою однакового наступного впливу, як правило, не на окремого комуніканта, а на декілька, навіть на велику кількість комунікантів» [3, с. 17].

Текстова діяльність реалізується при допомозі засобів та способів, які співвідносяться з її предметом. Засобом текстової діяльності виступає мовна система – орієнтовна основа для формування текстової діяльності, а способом виступає дія з організації текстових (комунікативно-пізнавальних) програм. Текстова діяльність обумовлюється різними факторами, такими як адресат думки, присутність адресата у момент текстової діяльності і т. ін. Предметом текстової діяльності вважають інтенцію, комунікативний намір, а продуктом – умовивід у процесі сприйняття тексту і сам текст у процесі його продукування. За Т. М. Дрідзе результат текстової діяльності виражається у здійсненні «сміслового контакта» [4].

Текстова діяльність – це перш за все вирішення емоційної та смислової задачі, а вже потім лінгвістичної [4], оскільки основна її функція – вплив, регулювання, інформація при допомозі мови. Тому текстова діяльність обумовлюється соціально-психологічними факторами та, будучи складною формою діяльності, має ту ж психологічну структуру: мотив, ціль, задача, дії, операції.

Серед факторів та умов текстової діяльності виокремлюють об'єктивні (зовнішні) та суб'єктивні (внутрішні). Зовнішні умови впливають на свідомість комуніканта, а

внутрішні умови залежать від психологічної структури певної комунікативної дії, досвіду, знань, умінь, інтересів, установок комуніканта. Всі умови текстової діяльності об'єднуються поняттям *комунікативна (текстова) ситуація* – «сукупність конкретних екстралінгвістичних інформативних факторів, які залучають людину до мовної комунікації та визначають її поведінку... як у позиції того, хто говорить, так і того, хто слухає» [15, с. 58].

Слід зауважити, що найважливішим фактором діяльності є *комунікативна задача*, яка включає в себе як зовнішні екстралінгвістичні умови текстової діяльності – комунікативну ситуацію, так і її цілі – прогнозований результат текстової діяльності, і може бути визначена як необхідність здійснювати комунікативну дію, яка виникає із суспільних чи особистих потреб за певних умов. Комунікативна задача представляє собою, таким чином, ціль, яка задана в конкретних умовах [7].

Якщо умови комунікативного завдання задаються комунікативною ситуацією, то його мета задається комунікативним наміром – бажанням досягти певної мети, при допомозі певних інтенцій впливати на свідомість партнерів по комунікації та керувати їхньою поведінкою. Відповідно до аспектів свідомості можна виокремити два основних види комунікативного наміру: 1) повідомити інформацію партнеру – інформувати та 2) спонукати партнера до певної дії – активізувати. Умови, фактори, цілі текстової діяльності відображені у її продукті – тексті. У залежності від комунікативного наміру тексти поділяються на класи, які визначають їх функцію в комунікації та є закодованим інструментом впливу на партнера: тексти, які інформують, активізують, вияснюють та встановлюють контакти.

Оскільки одиницею будь-якої діяльності є дія, то у мовленнєвій (текстовій) діяльності вона виступає у вигляді мовленнєвого вчинку, або комунікативного прийому – найпростішої одиниці вербального спілкування, яка має свій комунікативний зміст (смісловий зміст висловлювання, яке передається із певним комунікативним наміром), та комунікативну форму (лексико-граматичне та інтонаційне оформлення). Виступаючи в якості мовленнєвої дії у складі текстової діяльності, мовленнєві вчинки конкретизують тип тексту та визначають його вид. Так, у тексті-діловій інформації можуть бути виокремлені такі види, як повідомлення, доповідь, опис, порівняння, доказ і т. ін. При цьому мовленнєві вчинки можуть бути простими, які включають тільки один вид, наприклад, «повідомити», або комплексними, які включають кілька видів.

Так, мовленнєвий вчинок «аргументувати» включає в себе декілька видів мовленнєвого вчинку: повідомити, порівняти, довести і т. ін. Вид тексту при цьому може бути визначений за домінуючим у ньому мовленнєвим вчинком. Стилiстичний рiзновид мовленнєвого вчинку утворює пiдвид тексту (розповiдь для дiтей – розповiдь для дорослих).

Виокремлення класів, типів, видів та підвидів текстів дозволяє більш цілеспрямовано розподілити їх за етапами навчання у педагогічному ВНЗ. Так, якщо класи та типи текстів мають місце при навчанні на всіх етапах, то їх види та підвиди можуть бути розподілені за роками навчання. Найбільш легкими для студентів за композицією, архітектонікою та мовним оформленням є тексти-розповіді (монологічне мовлення), тексти-розпитування (діалогічне мовлення), з яких і рекомендується починати навчання на першому курсі, а потім поступово переходити до текстів-описів, текстів-роздумів, текстів-дискусій і т. ін. [1, с. 38]. Оскільки актуальним залишається питання про критерії відбору текстів для підготовки вчителя іноземної мови, є доцільним розглянути його з позицій системно-діяльнісного підходу. У якості таких критеріїв з урахуванням оптимізації системи навчання іноземної мови у педагогічному ВНЗ можуть бути названі наступні:

1. *Цілеспрямованість*. Відібрані тексти повинні комплексно реалізувати цілі навчання іноземної мови у педагогічному вищому навчальному закладі: практичну, виховну, загальноосвітню, розвивальну та професійну.

2. *Функціональність*. Тексти повинні відповідати її методичним функціям у системі навчання: презентації мовного матеріалу, навчання видів мовленнєвої діяльності (тексти для навчання говоріння у монологічній та діалогічній формах, для навчання аудіювання з повним охопленням змісту чи з охопленням загального змісту, для навчання читання в його різновидах – детального, ознайомлювального, пошукового, проглядового, для навчання письма), стимулювання дискусії, тексти-моделі вирішення комунікативних задач і т. ін., тобто відображати зміст навчання.

3. *Країнознавча актуальність та адекватність*. Тексти повинні передавати та навчати передачі інформації як про країну виучуваної мови, так і про рідну країну [1, с. 39].

4. *Адаптивність*. Тексти мають відповідати рівневі знань, навичок та умінь студентів даного етапу навчання. До параметрів, за якими визначається адаптивність тексту, можна віднести: мовленнєву форму (опис, розповідь, роздум і т. ін.), тему, зміст, мовний матеріал, композицію (логіко-

семантичну схему), архітекtonіку (зовнішнє оформлення) та обсяг тексту.

5. *Мотивація та стимулювання навчальної діяльності студентів.* Відібрані тексти повинні викликати у студентів інтерес і бути мотивованими у плані: а) інтелектуальних потреб та інтересів студентів; б) прагматичних інтересів та потреб студентів. Робота з матеріалом повинна давати їм відчуття радості та задоволення, відповідати їхнім естетичним смакам (емоційна мотивація).

Так, для студентів найбільш цікавими та такими, що стимулюють навчальну діяльність, будуть тексти з професійною тематикою, які мають пізнавальну цінність, містять проблемні ситуації, які спонукають до роздумів (пізнавальна мотивація).

Текстова діяльність реалізується за визначеним планом, який може бути названий текстовою програмою, що відображає етапи вирішення комунікативної задачі та ієрархічно організовану смислову структуру тексту.

У результаті проведення значної кількості психологічних досліджень встановлено, що кодування мовленнєвого повідомлення починається із виникнення мотиву, і, як наслідок, потребу передати щось іншій людині. Тут на допомогу приходить механізм внутрішнього мовлення, який уможливує продукування лінійно-впорядкованого розгорнутого висловлювання [8, с. 51]. Звідси визначення основних етапів текстової програми, а саме:

1) *етап орієнтування* текстової діяльності передбачає ознайомлення із комунікативною задачею як фактором, який визначає всю стратегію текстової діяльності. Важливим моментом при цьому є вмотивованість текстової діяльності для студента. Під мотивами текстової діяльності розуміються усвідомлені, спрямовані на здійснення комунікативної задачі, суб'єктивні спонукальні причини для виконання текстової діяльності у певній ситуації та сфері [1, с. 40];

2) *етап планування* текстової діяльності включає розробку комунікативного плану (рецептивного або продуктивного). Основним моментом на даному ступені є визначення послідовності розташування матеріалу у тексті, його композиційної системи [13], при допомозі якої реалізується комунікативний намір продуцента. Підсумком даної стадії здійснення текстової діяльності буде внутрішня програма тексту (текстова програма) – фіксування макроструктури тексту і елементів, які входять до його складу;

3) *етап реалізації* полягає у звуковій реалізації тексту та його лексико-граматичному оформленні відповідно до норм даної мови при продукуванні тексту та розумінні, під час

опрацювання (інтерпретації) його змісту при рецепції.

Всі елементи текстової програми закладені у продукті текстової діяльності – тексті, тому текст є інформативною одиницею як у системному, так і в діяльнісному плані. Беручи до уваги особливості реалізації текстової діяльності, можна конкретизувати ті знання, навички та вміння, якими повинен оволодіти студент для здійснення текстової діяльності у різних професійних сферах діяльності вчителя іноземної мови [1, с. 45]. Т. М. Дрідзе поєднує їх під поняттям комунікативно-пізнавальних умінь, які визначають перцептивну готовність студентів до текстової діяльності [4]. Вони можуть бути зведені до наступних знань, навичок та вмінь, а саме, знання:

1) словника, необхідного для реалізації предмету (теми, проблеми) діяльності, який включає відомості про значення та вживання слів, їх граматичних та семантичних варіантах, вільне оперування словом у відриві від контексту;

2) лексико-граматичних засобів, необхідних для реалізації певного мовленнєвого вчинку (комунікативного прийому) – функціонально-комунікативних полів;

3) про різні предмети комунікації – предметні знання;

4) змістовно-композиційні знання – знання про організацію текстів різних класів, видів і підвидів та їх специфіку;

5) комунікативно-лінгвістичні знання – знання основних процесів комунікації;

6) метамовні знання: жести, міміку, демонстраційні засоби;

7) країнознавчі знання – «індикатори позамовного плану з метою запобігання екстралінгвістичної інтерференції в процесі текстової діяльності;

8) лінгвістичні та операційні знання, які утворюють «лінгвістичну свідомість» та виступають у якості контрольного механізму мовлення [2].

Для здійснення текстової діяльності на іноземній мові студенти повинні володіти навичками організації лексичної сторони тексту (слововживання) та граматичної структури тексту (узгодження, порядок слів, орфографія та ін.) і вміння у продукуванні та інтерпретації різних класів, типів, видів та підвидів текстів на основі отриманих знань та сформованих навичок. Володіння навичками та вміннями забезпечує предметний етап діяльності.

Слід зауважити, що зміст навчання іноземної мови у педагогічному ВНЗ складає комплексне вміння у самостійному засвоєнні та використанні іноземної мови у різних сферах

професійної діяльності вчителя іноземної мови; воно визначається та опредмечується у текстовій та навчальній діяльності студентів і включає комунікативно-лінгвістичні й навчальні (методологічні) знання, мовленнєві (текстові) та навчальні навички і мовленнєві (текстові) навчальні вміння. Оскільки текст є таким «відрізком змісту», який вбирає в себе різною мірою та у різному співвідношенні всі види змісту навчання і є його моделлю [1, с. 52], робота з текстом повинна бути спрямована на опрацювання його елементів. Аналіз тексту-моделі здійснюється у три етапи (за Т.М. Дридзе):

1 етап – мотиваційно-цільовий аналіз;

2 етап – аналіз структури тексту з метою усвідомлення студентами взаємозв'язку і взаємозалежності між текстом як цілим, його структурою і комунікативною задачею, комунікативною ситуацією та комунікативним наміром;

3 етап – лінгвістичний аналіз тексту, в процесі якого аналізуються засоби мовної та стилістичної реалізації тексту. Потім здійснюється робота з відтворення тексту-моделі з його мовною та змістовою трансформацією. Завершує роботу з текстом складання висловлювання за зразком на основі зміненої комунікативної ситуації з поступовим зменшенням опор.

Висновки та перспективи подальших розвідок напруму. Аналізуючи поданий вище матеріал можна зробити висновок, що зміст навчання реалізується значною мірою у текстовій діяльності, оскільки текст є продуктом та об'єктом мовленнєвої діяльності. Сама ж текстова діяльність обумовлюється не лише лінгвістичними чинниками, але й соціально-психологічними факторами. Тому питання відбору текстів для підготовки вчителів іноземної мови має стояти у центрі уваги науково-педагогічних працівників ВНЗ, які укладають різноманітні посібники та підручники з практичного курсу іноземної мови. Перспективу подальших наукових розвідок можуть складати дослідження різних типів навчальних текстів з огляду їх ефективності у навчанні діалогічного та монологічного мовлення, у формуванні вмінь читання та аудіювання у контексті підготовки майбутнього вчителя іноземної мови.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бердичевский А. Л. Оптимизация системы обучения иностранному языку в педагогическом вузе.: Науч.-теорет. пособие. М.: Высш. шк., 1989. 103 с.
2. Гохлернер М. М., Ейгер Г. В. К вопросу о роли операционных знаний в обучении языкам // Лингвистические основы преподавания языка / Отв.

ред. Н. А. Баскаков и А. М. Шахнарович. М., 1983. 1. С. 137–146.

3. Домашнев А. И. и др. Интерпретация художественного текста : Нем. яз.: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2103 «Иностр. яз.» / А. И. Домашнев, И. П. Шишкина, Е. А. Гончарова. 2-е изд., дораб. М.: Просвещение, 1989. 208 с.

4. Дридзе Т. М. Текстовая деятельность в структуре социальной коммуникации. Проблемы семиосоциопсихологии. М.: Издательство «Наука», 1984. 232 с.

5. Колшанский Г. В. Проблема владения и овладения языком в лингвистическом аспекте / Г. В. Колшанский // Иностранные языки в высшей школе. 1975. Вып. 10, с. 5–13.

6. Краевский В. Теоретические основы содержания общего среднего образования [под ред. В. В. Краевского, И. Я. Лернера]. М.: Педагогика, 1983. 352 с.

7. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. М.: Политиздат, 1975. 118 с.

8. Лурия А. Р. Язык и сознание / Под редакцией Е. Д. Хомской. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979. 320 с.

9. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авт. під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.

10. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.

11. Методика преподавания немецкого языка в педагогическом вузе: Из опыта работы / А. И. Домашнев, К. Г. Вазбуцкая, Н. Н. Зыкова и др. М.: Просвещение, 1983. 224 с.

12. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої К.: Ленвіт, 2011. 344 с.

13. Москальская О. И. Грамматика текста. М.: Высшая школа, 1981. 183 с.

14. Основы методики преподавания иностранных языков / [И. М. Берман, В. А. Бухбиндер, В. М. Плахотник и др.]: Под ред. В. А. Бухбиндера, В. Штраусса. К.: Вища школа, 1986. 335 с.

15. Скалкин В. Л. Типичная коммуникативная ситуация как структурно-семантическая основа обучения устной иноязычной речи // Русский язык за рубежом. 1979. № 5, С. 56–62.

REFERENCES

1. Berdychevskiy, A. L. (1989). *Optimizatsiya sistemy obucheniya inostrannomu yazyku v pedagogicheskom vuze*. [Optimization of a foreign language teaching system in a pedagogical university]. Moscow.
2. Gokhlerne, M. M., Yeyger, G. V. (1983). *K voprosu o roli operatsionnykh znaniy v obuchenii yazykam // Lingvisticheskiye osnovy prepodavaniya yazyka*. [On the question of the role of operational knowledge in teaching languages // Linguistic foundations of language teaching]. Moscow.

3. Domashnew, A. I. I dr. (1989). *Interpretatsiya khudozhestvennogo teksta*. [Interpretation of literary text]. Moscow.

4. Dridze, T. M. (1984). *Tekstovaya deyatel'nost' v structure sotsial'noy kommunikatsii: Problemy semiosotsiopsikhologii*. [Textual activity in the structure of social communication]. Moscow.

5. Kolshanskiy, G. V. (1975). *Problema vladeniya I ovladeniya yazykom v longvisticheskom aspekte*. [The problem of language proficiency and mastery in the linguistic aspect].

6. Krayevskiy, V. (1983). *Teoreticheskiye osnovy soderzhaniya obshchego srednego obrazovaniya*. [Theoretical foundations of the content of general secondary education]. Moscow.

7. Leont'yev, A. N. (1975). *Deyatel'nost'. Soznaniye. Lichnost'*. [Activity. Consciousness. Personality]. Moscow.

8. Luriya, A. R. (1979). *Yazyk i soznaniye*. [Language and consciousness]. Moscow.

9. *Metodyka vykladannya inozemnykh mov u serednikh navchal'nykh zakladakh*. (2002). [Methods of teaching foreign languages in secondary schools]. Kyjiv.

10. *Metodyka navchannya inozemnykh mov u zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladakh*. (2010). [Methods of teaching foreign languages in general education institutions]. Kyjiv.

11. *Metodika prepodavaniya nemetskogo yazyka v pedagogicheskom vuze: iz opyta raboty*. (1983). [Methods of teaching German in a pedagogical university]. Moscow.

12. *Metodyka formuvannya mizkul'tirnoyi komunikatyvnoyi kompetentsiyi*. (2011). [Methods of formation of intercultural foreign language communicative competence]. Kyjiv.

13. Moskal'skaya, O. I. (1981). *Grammatika teksta*. [Grammar of the text]. Moscow.

14. *Osnovy metodiki prepodavaniya inostrannykh yazykov*. (1986). [Fundamentals of methods of teaching foreign languages]. Kyjiv.

15. Skalkin, V. L. (1979). *Tipichnaya kommunikativnaya situatsiya kak strukturno-semanticheskaya osnova obucheniya ustnoy inoyazychnoy rechi*. [Typical communicative situation as a structural and semantic basis for teaching oral foreign language speech].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ТОКАРЄВА Тетяна Станіславівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: актуальні проблеми методики викладання німецької мови в середній школі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

TOKARYEVA Tetyana Stanislavivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Germanic Languages and Methods of their Teaching at the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: actual problems of the methodology of teaching German in high school.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2021 р.

УДК 378.018.8:631-051

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-199-166-171

ХРИК Василь Михайлович –

кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри лісового господарства

Білоцерківського національного аграрного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1912-3476>

e-mail: hvm2020@ukr.net

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка і обґрунтування актуальності проблеми. Трансформаційні процеси в сучасній системі вищої освіти вимагають запровадження комплексних інновацій, які забезпечують реформування процесу підготовки фахівців, зокрема для аграрної галузі, про що йдеться в Концепції реформування і розвитку аграрної сфери та науки (2011), Постанові «Про підготовку фахівців для роботи в сільській місцевості» (2016) та ін.

Пріоритетним завданням професійної підготовки фахівців аграрної галузі в Україні стало її реформування, що викликано

приведенням її моделі у відповідність до сучасної концепції сталого розвитку.

Фахова підготовка фахівців аграрної галузі в Україні залишається актуальним питанням сьогодення. Це зумовлено потребою в кадрах, які могли б професійно вирішувати сучасні проблеми аграрної галузі, зокрема: створення сприятливих умов для залучення інвестицій в агропромисловий комплекс і сільське господарство; здійснення спільних заходів щодо розробки, виготовлення і постачання устаткування, технологічних ліній і техніки, координації і проведення спільних наукових досліджень і забезпечення науково-